UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

12 päivänä joulukuuta 2019*

Ennakkoratkaisupyyntö – Kiireellinen ennakkoratkaisumenettely – Poliisiyhteistyö ja oikeudellinen yhteistyö rikosasioissa – Eurooppalainen pidätysmääräys – Puitepäätös 2002/584/YOS – 6 artiklan 1 kohta – Pidätysmääräyksen antaneen oikeusviranomaisen käsite – Arviointiperusteet – Jäsenvaltion syyttäjäviranomaisen rangaistuksen täytäntöönpanoa varten antama eurooppalainen pidätysmääräys

Asiassa C-627/19 PPU,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka rechtbank Amsterdam (Amsterdamin alioikeus, Alankomaat) on esittänyt 22.8.2019 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 22.8.2019, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa, joka koskee sellaisen eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa, jonka kohteena on

ZB,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J.-C. Bonichot sekä tuomarit M. Safjan, L. Bay Larsen, C. Toader (esittelevä tuomari) ja N. Jääskinen,

julkisasiamies: M. Campos Sánchez-Bordona,

kirjaaja: johtava hallintovirkamies M. Ferreira,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 24.10.2019 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– ZB, edustajanaan M. A. C. de Bruijn, advocaat,

– Openbaar Ministerie, edustajinaan K. van der Schaft ja N. Bakkenes,

– Alankomaiden hallitus, asiamiehinään M. K. Bulterman ja J. Langer,

– Belgian hallitus, asiamiehinään C. Van Lul, C. Pochet ja J.-C. Halleux,

– Irlanti, asiamiehinään G. Hodge ja M. Browne, avustajanaan R. Kennedy, SC,

– Espanjan hallitus, asiamiehenään L. Aguilera Ruiz,

– Ranskan hallitus, asiamiehinään A. Daniel ja A.-L. Desjonquères,

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

– Italian hallitus, asiamiehenään G. Palmieri, avustajanaan L. Fiandaca, avvocato dello Stato,

– Suomen hallitus, asiamiehenään M. Pere,

– Euroopan komissio, asiamiehinään S. Grünheid ja R. Troosters,

kuultuaan julkisasiamiehen 26.11.2019 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä 13.6.2002 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2002/584/YOS (EYVL 2002, L 190, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 26.2.2009 tehdyllä neuvoston puitepäätöksellä 2009/299/YOS (EUVL 2009, L 81, s. 24) (jäljempänä puitepäätös 2002/584), tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty eurooppalaisen pidätysmääräyksen, jonka Procureur des Konings te Brussel (Brysselin syyttäjävirasto, Belgia) antoi 24.4.2019 ZB:hen kohdistuvien kahden vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen täytäntöönpanemista varten, Alankomaissa tapahtuvan täytäntöönpanon yhteydessä.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

3 Puitepäätöksen 2002/584 johdanto-osan viidennessä, kuudennessa, kymmenennessä ja kahdennessatoista perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(5) Unionille asetettu tavoite tulla vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvaksi alueeksi johtaa EU:n jäsenvaltioiden välisen, rikoksen johdosta tapahtuvan luovuttamisen poistamiseen ja sen korvaamiseen oikeusviranomaisten välisillä luovuttamisjärjestelyillä. Lisäksi uusien ja yksinkertaisempien järjestelyjen käyttöönotto rikoksesta tuomittujen tai epäiltyjen henkilöiden luovuttamiseksi tuomioiden täytäntöönpanoa ja syytteeseen asettamista varten rikosasioissa tekee mahdolliseksi poistaa nykyiset monimutkaiset ja aikaa vievät luovuttamismenettelyt. Vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvalla alueella on aiheellista korvata jäsenvaltioiden tähänastiset perinteiset yhteistyösuhteet rikosoikeudellisten päätösten, sekä ennen tuomiota annettujen että lopullisten, vapaan liikkuvuuden järjestelmällä.

(6) Tässä puitepäätöksessä säädetty eurooppalainen pidätysmääräys on vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen, jota Eurooppa-neuvosto on luonnehtinut unionin oikeudellisen yhteistyön kulmakiveksi, ensimmäinen konkreettinen sovellus rikoslainsäädännön alalla.

– –

(10) Eurooppalaista pidätysmääräystä koskevat järjestelyt perustuvat jäsenvaltioiden väliseen vankkaan luottamukseen. Järjestelyjen soveltaminen voidaan keskeyttää vain, jos jokin jäsenvaltio rikkoo vakavasti ja jatkuvasti [SEU] 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja periaatteita, minkä neuvosto toteaa kyseisen sopimuksen 7 artiklan 1 kohdan mukaisesti ja minkä seurauksista on säädetty saman artiklan 2 kohdassa.

– –

(12) Tässä puitepäätöksessä kunnioitetaan perusoikeuksia ja noudatetaan [SEU] 6 artiklassa tunnustettuja ja Euroopan unionin perusoikeuskirjasta – –, erityisesti sen VI luvusta, kuvastuvia periaatteita. – –”

4 Kyseisen puitepäätöksen 1 artiklassa, jonka otsikko on ”Eurooppalaisen pidätysmääräyksen määritelmä ja velvollisuus panna se täytäntöön”, säädetään seuraavaa:

”1. Eurooppalaisella pidätysmääräyksellä tarkoitetaan oikeudellista päätöstä, jonka jäsenvaltio on antanut etsityn henkilön kiinni ottamiseksi ja luovuttamiseksi toisen jäsenvaltion toimesta syytetoimenpiteitä tai vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen täytäntöönpanemista varten.

2. Jäsenvaltiot panevat eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöön vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen perusteella ja tämän puitepäätöksen määräysten mukaisesti.

3. Tämä puitepäätös ei vaikuta velvoitteeseen kunnioittaa [SEU] 6 artiklassa taattuja perusoikeuksia ja keskeisiä oikeusperiaatteita.”

5 Mainitun puitepäätöksen 2 artiklan otsikkona on ”Eurooppalaisen pidätysmääräyksen soveltamisala”, ja sen 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Eurooppalainen pidätysmääräys voidaan antaa sellaisista teoista, joista määräyksen antaneen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan voi seurata vapaudenmenetyksen käsittävä rangaistus tai turvaamistoimenpide, jonka enimmäisaika on vähintään 12 kuukautta, tai jos rangaistustuomio tai turvaamistoimenpidettä koskeva päätös on annettu, sellaisista seuraamuksista, joiden kesto on vähintään neljä kuukautta.”

6 Puitepäätöksen 2002/584 6 artiklassa, jonka otsikko on ”Toimivaltaisten viranomaisten nimeäminen”, säädetään seuraavaa:

”1. Pidätysmääräyksen antanut oikeusviranomainen on pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion sellainen oikeusviranomainen, jolla on kyseisen valtion lainsäädännön mukaan toimivalta antaa eurooppalainen pidätysmääräys.

2. Täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen on täytäntöönpanojäsenvaltion sellainen oikeusviranomainen, joka on toimivaltainen panemaan täytäntöön eurooppalaisen pidätysmääräyksen kyseisen valtion lainsäädännön mukaisesti.

3. Kukin jäsenvaltio ilmoittaa neuvoston pääsihteeristölle, mikä on sen kansallisen lainsäädännön mukaan toimivaltainen oikeusviranomainen.”

7 Puitepäätöksen 8 artiklan, jonka otsikkona on ”Eurooppalaisen pidätysmääräyksen sisältö ja muoto”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Eurooppalaisessa pidätysmääräyksessä on liitteenä olevan lomakkeen mukaisesti esitettyinä seuraavat tiedot:

– –

c) ilmoitus siitä, onko olemassa täytäntöönpanokelpoinen tuomio, pidätysmääräys tai muu vastaava täytäntöönpanokelpoinen oikeudellinen päätös, joka kuuluu 1 ja 2 artiklan soveltamisalaan;

– –

f) määrätty rangaistus, jos kyseessä on lopullinen tuomio, tai rikoksesta pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion laissa säädetty rangaistusasteikko;

_ _”

Belgian oikeus

Belgian perustuslaki

8 Belgian perustuslain (Belgische Grondwet) 151 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tuomarit ovat tuomiovaltaansa käyttäessään riippumattomia. Virallinen syyttäjä on riippumaton yksittäistapausta koskevissa tutkinta- ja syytetoimenpiteissä, tämän kuitenkaan vaikuttamatta toimivaltaisen ministerin oikeuteen määrätä syytteiden nostamisesta ja antaa kriminaalipolitiikkaa koskevia sitovia ohjeita, mukaan lukien tutkinta- ja syyttämistoimintaa yleisesti koskevat ohjeet.”

Eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä annettu laki

9 Eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä 19.12.2003 annetun lain (wet betreffende het Europees aanhoudingsbevel; Belgisch Staatsblad 22.12.2003, s. 60075) 32 §:n 2 momentissa säädetään seuraavaa:

”Kun on syytä olettaa, että vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen täytäntöönpanoa varten etsitty henkilö oleskelee toisen Euroopan unionin jäsenvaltion alueella, syyttäjävirasto antaa eurooppalaisen pidätysmääräyksen 2 ja 3 §:ssä määritetyssä muodossa ja niissä määritetyin edellytyksin.

Jos tästä vapaudenmenetyksen käsittävästä rangaistuksesta tai turvaamistoimenpiteestä on päätetty vastaajan poissa ollessa ja jos etsitylle henkilölle ei ole henkilökohtaisesti annettu haastetta tiedoksi tai muuten ilmoitettu poissa ollessa annettuun ratkaisuun johtaneen istunnon aikaa ja paikkaa, eurooppalaisessa pidätysmääräyksessä on mainittava, että etsityllä henkilöllä on mahdollisuus riitauttaa ratkaisu Belgiassa ja olla läsnä tuomioistuinkäsittelyssä.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

10 Brysselin syyttäjävirasto antoi 24.4.2019 ZB:hen kohdistuvan eurooppalaisen pidätysmääräyksen tribunal de première instance francophone de Bruxellesin (Brysselin ranskankielinen alioikeus, Belgia) 7.2.2019 antaman tuomion, jolla ZB tuomittiin 30 kuukauden ja yhden vuoden vankeusrangaistuksiin, täytäntöönpanoa varten.

11 ZB pidätettiin Alankomaissa 3.5.2019 eurooppalaisen pidätysmääräyksen nojalla.

12 Openbaar Ministerie (syyttäjäviranomainen, Alankomaat) saattoi mainitun eurooppalaisen pidätysmääräyksen samana päivänä rechtbank Amsterdamin (Amsterdamin alioikeus, Alankomaat) tutkittavaksi 29.4.2004 annetun luovuttamislain (Overleveringswet), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasiassa, 23 §:n nojalla.

13 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin esittää yhtäältä, että Belgian viranomaisten pääasiassa toimittamista tiedoista ilmenee, että Belgiassa yksittäiset syyttäjät osallistuvat lainkäyttöön ja toimivat riippumattomasti ilman riskiä siitä, että täytäntöönpanovallan käyttäjä antaisi heille välittömästi tai välillisesti yksittäistapauksia koskevia määräyksiä tai käskyjä.

14 Toisaalta kyseinen tuomioistuin toteaa, että eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä annetussa Belgian lainsäädännössä ei säädetä mahdollisuudesta hakea muutosta tällaisen pidätysmääräyksen antamista koskevaan päätökseen.

15 Mainittu tuomioistuin pohtii näin ollen, sovelletaanko 27.5.2019 annetun tuomion OG ja PI (Lyypekin ja Zwickaun syyttäjäviranomaiset) (C-508/18 ja C-82/19 PPU, EU:C:2019:456) 75 kohdassa mainittua edellytystä, jonka mukaan eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisesta tehtävän päätöksen ja erityisesti tällaisen päätöksen oikeasuhteisuuden osalta on oltava käytettävissä sellainen oikeussuojakeino tuomioistuimessa, joka täyttää kaikki tehokkaaseen oikeussuojaan liittyvät vaatimukset, myös siinä tapauksessa, että eurooppalainen pidätysmääräys annetaan vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen täytäntöönpanemiseksi.

16 Vaikka ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että 27.5.2019 annetussa tuomiossa OG ja PI (Lyypekin ja Zwickaun syyttäjäviranomaiset) (C-508/18 ja C-82/19 PPU, EU:C:2019:456) ja 27.5.2019 annetussa tuomiossa PF (Liettuan syyttäjäviranomainen) (C-509/18, EU:C:2019:457) asetettujen vaatimusten on täytyttävä kaikkien eurooppalaisten pidätysmääräysten osalta riippumatta siitä, annetaanko ne syytetoimenpiteitä vai rangaistuksen täytäntöönpanoa varten, myös silloin, kun ne perustuvat tuomioistuimen antamaan täytäntöönpanokelpoiseen tuomioon, se mainitsee kuitenkin, että nyt käsiteltävässä asiassa pidätysmääräyksen antanut oikeusviranomainen ja Alankomaiden syyttäjäviranomainen ovat vastakkaisella kannalla.

17 Tässä tilanteessa rechtbank Amsterdam (Amsterdamin alioikeus, Alankomaat) on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Kun eurooppalaisen pidätysmääräyksen tarkoituksena on panna täytäntöön tuomarin tai tuomioistuimen täytäntöönpanokelpoisella ratkaisulla määrätty vapausrangaistus ja eurooppalaisen pidätysmääräyksen antaa syyttäjä, joka osallistuu lainkäyttöön pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa, ja on taattua, että hän toimii riippumattomasti suorittaessaan eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamiseen liittyviä tehtäviään, päteekö tällöin myös se edellytys, että eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamista koskevan päätöksen ja erityisesti sen oikeasuhteisuuden osalta on oltava käytettävissä kaikki tehokkaaseen oikeussuojaan liittyvät vaatimukset täyttävä oikeussuojakeino tuomioistuimessa?”

Kiireellinen menettely

18 Unionin tuomioistuimen ensimmäinen jaosto päätti 17.9.2019 esittelevän tuomarin ehdotuksesta ja julkisasiamiestä kuultuaan käsitellä asian C-627/19 PPU kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä.

19 Unionin tuomioistuimen ensimmäinen jaosto huomautti nimittäin ensin, että ennakkoratkaisupyynnössä pyydetään tulkitsemaan puitepäätöstä 2002/584, joka kuuluu EUT-sopimuksen kolmannen osan vapauden, turvallisuuden ja oikeuden aluetta koskevan V osaston alaan, ja se on näin ollen ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen pyynnön mukaisesti mahdollista käsitellä Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 23 a artiklan ja unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 107 artiklan mukaisessa kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä, ja totesi sitten, että ZB on ollut 3.5.2019 lähtien säilöön otettuna odottamassa luovutusta ja hänestä annetun eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa ja että hänen vangittuna pitämisensä riippuu pääasiassa annettavasta ratkaisusta.

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

20 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kysymyksellään lähinnä, onko puitepäätöstä 2002/584 tulkittava siten, että se on esteenä sellaiselle jäsenvaltion lainsäädännölle, jolla annetaan eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamista rangaistuksen täytäntöönpanoa varten koskeva toimivalta viranomaiselle, joka osallistuu lainkäyttöön kyseisessä jäsenvaltiossa mutta ei itse ole tuomioistuin, mutta jossa ei säädetä kyseisen viranomaisen tällaisen eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisesta tekemään päätökseen kohdistuvasta erillisestä oikeussuojakeinosta.

21 Tässä yhteydessä on aluksi muistutettava siitä, että sekä jäsenvaltioiden välisen keskinäisen luottamuksen periaatteella että vastavuoroisen tunnustamisen periaatteella, joka puolestaan perustuu jäsenvaltioiden keskinäiseen luottamukseen, on unionin oikeudessa perustavanlaatuinen merkitys, koska niiden avulla voidaan luoda ja pitää yllä alue, jolla ei ole sisäisiä rajoja. Keskinäisen luottamuksen periaate edellyttää etenkin vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen osalta sitä, että kukin jäsenvaltio katsoo – jollei kyse ole poikkeuksellisista olosuhteista –, että kaikki muut jäsenvaltiot noudattavat unionin oikeutta ja aivan erityisesti unionin oikeudessa tunnustettuja perusoikeuksia (tuomio 25.7.2018, Minister for Justice and Equality (tuomioistuinjärjestelmän puutteet), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 36 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

22 On myös huomautettava, että puitepäätös 2002/584 on – kuten sen johdanto-osan kuudennesta perustelukappaleesta ilmenee – SEUT 82 artiklan 1 kohdassa, jolla on korvattu EU 31 artikla, jonka perusteella kyseinen puitepäätös annettiin, vahvistetun tuomioistuinten tuomioiden ja oikeusviranomaisten päätösten vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen ensimmäinen konkretisointi rikosoikeuden alalla. Siitä lähtien oikeudellista yhteistyötä rikosoikeuden alalla on edistetty asteittain oikeudellisilla instrumenteilla, joiden yhteensovitetulla soveltamisella on tarkoitus vahvistaa jäsenvaltioiden luottamusta toistensa kansallisia oikeusjärjestyksiä kohtaan, jotta voidaan varmistaa rikosasioissa annettujen tuomioiden tunnustaminen ja täytäntöönpano unionissa sen välttämiseksi, että rikoksentekijät jäisivät rangaistuksetta.

23 Vastavuoroisen tunnustamisen periaate, joka on puitepäätöksen rakenteen taustalla, tarkoittaa puitepäätöksen 1 artiklan 2 kohdan mukaan, että jäsenvaltiot ovat lähtökohtaisesti velvollisia panemaan eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöön (tuomio 16.11.2010, Mantello, C-261/09, EU:C:2010:683, 36 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

24 Puitepäätöksen 2002/584 säännösten mukaan jäsenvaltiot voivat nimittäin kieltäytyä panemasta tällaista pidätysmääräystä täytäntöön vain puitepäätöksen 3 artiklassa säädetyissä ehdottomien kieltäytymisperusteiden tapauksissa ja sen 4 ja 4 a artiklassa luetelluissa harkinnanvaraisten kieltäytymisperusteiden tapauksissa. Lisäksi täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen voi asettaa eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanolle vain puitepäätöksen 5 artiklassa määritellyt edellytykset (tuomio 29.1.2013, Radu, C-396/11, EU:C:2013:39, 36 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

25 Unionin tuomioistuin on myös todennut, että vain puitepäätöksen 2002/584 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut eurooppalaiset pidätysmääräykset on pantava täytäntöön sen säännösten mukaisesti. Mainitusta artiklasta käy ilmi, että tällainen pidätysmääräys on oikeudellinen päätös, mikä edellyttää sitä, että sen on antanut tämän puitepäätöksen 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu oikeusviranomainen (tuomio 27.5.2019, OG ja PI (Lyypekin ja Zwickaun syyttäjäviranomaiset), C-508/18 ja C-82/19 PPU, EU:C:2019:456, 46 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

26 Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin esittää, että Belgian viranomaisten pääasian oikeudenkäynnissä toimittamista tiedoista ilmenee, että Belgiassa syyttäjäviranomaiset täyttävät 27.5.2019 annetun tuomion OG ja PI (Lyypekin ja Zwickaun syyttäjäviranomaiset) (C-508/18 ja C-82/19 PPU, EU:C:2019:456) 51 ja 74 kohdassa sille, että niitä voidaan pitää ”pidätysmääräyksen

antavina oikeusviranomaisina”, asetetut vaatimukset, koska ne osallistuvat kyseisessä jäsenvaltiossa rikosoikeuden alan lainkäyttöön ja toimivat riippumattomasti suorittaessaan eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamiseen liittyviä tehtäviään.

27 Belgian hallitus on myös vahvistanut kirjallisissa ja suullisissa huomautuksissaan tältä osin, että syyttäjän riippumattomuus yksittäistapausta koskevissa tutkinta- ja syytetoimenpiteissä taataan Belgian perustuslaissa. Belgian hallitus on myös esittänyt, että vaikka oikeusministeri voi laatia kriminaalipolitiikkaa koskevia suuntaviivoja, ne eivät ole yksittäistapauksia koskevia määräyksiä tai käskyjä.

28 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii kuitenkin sitä, onko eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamista rangaistuksen täytäntöönpanoa varten koskevaan päätökseen voitava hakea pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa muutosta tuomioistuimessa, kun otetaan huomioon 27.5.2019 annetun tuomion OG ja PI (Lyypekin ja Zwickaun syyttäjäviranomaiset) (C-508/18 ja C-82/19 PPU, EU:C:2019:456) 75 kohta.

29 Tässä yhteydessä on mainittava, että eurooppalaista pidätysmääräystä koskevassa järjestelmässä etsitylle henkilölle taattavia menettelyllisiä oikeuksia ja perusoikeuksia suojellaan kahdella tasolla, koska sen oikeussuojan lisäksi, jota on annettava ensimmäisellä tasolla annettaessa kansallisen pidätysmääräyksen kaltainen oikeudellinen päätös, suoja on varmistettava toisella tasolla annettaessa eurooppalainen pidätysmääräys, joka puolestaan voidaan tarvittaessa antaa lyhyessä ajassa kansallisen oikeudellisen päätöksen antamisen jälkeen (tuomio 27.5.2019, OG ja PI (Lyypekin ja Zwickaun syyttäjäviranomaiset), C-508/18 ja C-82/19 PPU, EU:C:2019:456, 67 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

30 Kun kyse on eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisen kaltaisesta toimenpiteestä, jolla voidaan puuttua asianomaisen henkilön vapautta koskevaan oikeuteen, tämä suoja edellyttää sitä, että tästä tehtävä päätös täyttää tehokkaaseen oikeussuojaan liittyvät vaatimukset ainakin toisella näistä suojan tasoista (tuomio 27.5.2019, OG ja PI (Lyypekin ja Zwickaun syyttäjäviranomaiset), C-508/18 ja C-82/19 PPU, EU:C:2019:456, 68 kohta).

31 Erityisesti on todettava, että asianomaisen henkilön oikeuksien suojelun toinen taso edellyttää sitä, että pidätysmääräyksen antava oikeusviranomainen valvoo, että tällaisen määräyksen antamisedellytyksiä noudatetaan, ja tutkii objektiivisesti sen, onko mainitun määräyksen antamista pidettävä oikeasuhteisena, ottamalla huomioon kaikki syyllisyyttä tukevat ja sitä vastaan puhuvat seikat ilman riskiä siitä, että muun muassa täytäntöönpanovallan käyttäjä antaisi sille ulkopuolisia käskyjä (ks. vastaavasti tuomio 27.5.2019, OG ja PI (Lyypekin ja Zwickaun syyttäjäviranomaiset), C-508/18 ja C-82/19 PPU, EU:C:2019:456, 71 ja 73 kohta).

32 Unionin tuomioistuin on lisännyt syytetoimenpiteitä varten annettavan eurooppalaisen pidätysmääräyksen osalta, että silloin kun pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion lainsäädännössä toimivalta eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamiseen on osoitettu viranomaiselle, joka tosin osallistuu lainkäyttöön kyseisessä jäsenvaltiossa mutta ei itse ole tuomioistuin, kyseisessä jäsenvaltiossa on oltava, siltä osin kuin on kyse päätöksestä antaa eurooppalainen pidätysmääräys ja erityisesti tällaisen päätöksen oikeasuhteisuudesta, käytössä sellainen oikeussuojakeino tuomioistuimessa, joka täyttää kaikki tehokkaaseen oikeussuojaan liittyvät vaatimukset (tuomio 27.5.2019, OG ja PI (Lyypekin ja Zwickaun syyttäjäviranomaiset), C-508/18 ja C-82/19 PPU, EU:C:2019:456, 75 kohta).

33 Erotuksena tilanteista, jotka johtivat 27.5.2019 annettuun tuomioon OG ja PI (Lyypekin ja Zwickaun syyttäjäviranomaiset) (C-508/18 ja C-82/19 PPU, EU:C:2019:456) ja 27.5.2019 annettuun tuomioon PF (Liettuan syyttäjänvirasto) (C-509/18, EU:C:2019:457) ja jotka koskivat syytetoimenpiteitä varten annettuja eurooppalaisia pidätysmääräyksiä, nyt käsiteltävä asia koskee rangaistuksen täytäntöönpanoa varten annettua eurooppalaista pidätysmääräystä.

34 Tältä osin on mainittava, että kuten puitepäätöksen 2002/584 8 artiklan 1 kohdan c ja f alakohdasta ilmenee, tällainen pidätysmääräys perustuu täytäntöönpanokelpoiseen tuomioon, jossa määrätään asianomaiselle henkilölle vapaudenmenetyksen käsittävä rangaistus, jolla kyseiseen henkilöön sovellettava syyttömyysolettama kumoutuu tuomioistuinmenettelyssä, jonka on vastattava Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 47 artiklasta johtuvia vaatimuksia.

35 Tällaisessa tilanteessa tuomioistuinvalvonta, johon 27.5.2019 annetun tuomion OG ja PI (Lyypekin ja Zwickaun syyttäjäviranomaiset) (C-508/18 ja C-82/19 PPU, EU:C:2019:456) 75 kohdassa viitataan ja jolla vastataan tarpeeseen turvata tuomion täytäntöönpanoa varten annetun eurooppalaisen pidätysmääräyksen perusteella etsitylle henkilölle tehokas oikeussuoja, toteutetaan täytäntöönpanokelpoisella tuomiolla.

36 Täytäntöönpaneva oikeusviranomainen voi aikaisemman oikeudenkäynnin, jossa otettiin kantaa etsityn henkilön syyllisyyteen, perusteella olettaa, että eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamista rangaistuksen täytäntöönpanoa varten koskeva päätös on tehty kansallisessa menettelyssä, jossa täytäntöönpanokelpoisen tuomion kohteena oleva henkilö on saanut hyväkseen kaikki tämäntyyppisen päätöksen tekemiseen liittyvät takeet ja erityisesti puitepäätöksen 2002/584 1 artiklan 3 kohdassa tarkoitetut perusoikeudet ja keskeiset oikeusperiaatteet.

37 Lisäksi on mainittava, että jo puitepäätöksen 2002/584 säännöksissä itsessään säädetään perusoikeuskirjan 47 artiklan vaatimusten mukaisesta menettelystä riippumatta siitä, minkälaiset puitepäätöksen täytäntöönpanoa koskevat yksityiskohtaiset säännöt jäsenvaltiot ovat valinneet (tuomio 30.5.2013, F, C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, 47 kohta).

38 Lisäksi silloin, kun eurooppalainen pidätysmääräys annetaan rangaistuksen täytäntöönpanoa varten, sen oikeasuhteisuus perustuu tuomioon, jossa määrätään puitepäätöksen 2002/584 2 artiklan 1 kohdasta ilmenevän mukaisesti rangaistuksesta tai turvaamistoimenpiteestä, jonka kesto on vähintään neljä kuukautta.

39 Esitettyyn kysymykseen on edellä mainitun perusteella vastattava, että puitepäätöstä 2002/584 on tulkittava siten, että se ei ole esteenä sellaiselle jäsenvaltion lainsäädännölle, jolla annetaan eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamista rangaistuksen täytäntöönpanoa varten koskeva toimivalta viranomaiselle, joka osallistuu lainkäyttöön kyseisessä jäsenvaltiossa mutta ei itse ole tuomioistuin, mutta jossa ei säädetä kyseisen viranomaisen tällaisen eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisesta tekemään päätökseen kohdistuvasta erillisestä oikeussuojakeinosta.

Oikeudenkäyntikulut

40 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä 13.6.2002 tehtyä neuvoston puitepäätöstä 2002/584/YOS, sellaisena kuin se on muutettuna 26.2.2009 tehdyllä neuvoston puitepäätöksellä 2009/299/YOS, on tulkittava siten, että se ei ole esteenä sellaiselle jäsenvaltion lainsäädännölle, jolla annetaan eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamista rangaistuksen täytäntöönpanoa varten koskeva toimivalta viranomaiselle, joka

osallistuu lainkäyttöön kyseisessä jäsenvaltiossa mutta ei itse ole tuomioistuin, mutta jossa ei säädetä kyseisen viranomaisen tällaisen eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisesta tekemään päätökseen kohdistuvasta erillisestä oikeussuojakeinosta.

Allekirjoitukset